Museovirasto

Päätös

11.11.2026 MV/15938/2026

Energia- ja KierrätysParkki Oy

Viite LAITILA kajoamislupahakemus koskien muinaisjäännöstä Isorahka (100000087)

Asia **Muinaismuistolain (295/1963) 11 §:n mukainen kiinteään muinaisjäännökseen kajoaminen**

HAKIJA

Energia- ja KierrätysParkki Oy
Vihtorinkatu 8 B
23801 Laitila

HAKEMUS

Energia- ja KierrätysParkki Oy on hakenut 23.9.2026 allekirjoitetulla hakemuksella Museovirastolta lupaa kajota kiinteään muinaisjäännökseen muinaismuistolain (295/1963) 11 §:n mukaisesti. Hakemus koskee kiinteistöä 400-419-10-219. Hakija on kiinteistön omistaja ja hankkeen toteuttaja. Yhteyshenkilönä toimii kiviainestoiminnan kehitys- ja myyntipäällikkö Jouni Koistinen.

Hakemuksen kohteena on Laitilassa em. kiinteistöllä sijaitseva kiinteä muinaisjäännös **Isorahka** (*tunnus muinaisjäännösrekisterissä 100000087*). Kyseessä on pronssikaudelle ajoittuva kohde, jossa on kaksi röykkiötä.

Kajoamislupahakemus liittyy maa-aineksen ottoon ja ottoluvan uusimiseen. Edellinen lupa on ollut voimassa 31.12.2024 asti. Alueella on ollut kallionlouhintaa jo edellisten lupien aikana. Kajoamislupaa haetaan muinaisjäännöksen Isorahka poistamiseen ja molemmat röykkiöt tulisivat tuhoutumaan louhinnassa.

Kajoamislupahakemuksen liitteenä on maa-aineksen ottosuunnitelma, jonka mukaan ottamisalueen pinta-ala on 15,17 hehtaaria ja kokonaisottomäärä yhteensä 1 035 000 m3.

Hakija tuo esiin, että röykkiöt ovat keskeisellä kohdalla louhittavaa kalliota. Kyseisen kohdan louhimatta jättäminen nostaa hankkeen kustannuksia kohtuuttomasti. Hakija katsoo, että louhinnan rajaaminen tämän alueen ympäri tuo kustannuksia ja lisää turvallisuusriskiä. Tällä kohdalla kalliota on myös laadullisesti parempaa kiviainesta, jota tarvitaan teollisuuden käyttöön, esimerkiksi asfalttiasemalle.

Hakija vielä täsmentää, että muinaisjäännösalueen louhimatta jättäminen lisäisi myös turvallisuusriskiä muinaismuiston saavutettavuudessa tulevaisuudessa. Lisäksi alue on jo nyt muuttunut ympäristöltään aiemman louhinnan tuloksena. Kyseessä ei siis ole koskematon luonnontilainen ympäristö.

Hakija on tuonut esiin Museoviraston vuonna 1999 antaman lausunnon, jossa Museovirasto on puoltanut kallionlouhintaa. Lausunnossa mainitaan ehtona kuitenkin olevan muinaisjäännösten tutkiminen maa-ainesluvan haltijan kustannuksella ennen louhinnan aloittamista. Siltä varalta, ettei muinaisjäännöksiä tutkita ennen louhimista, tulee niille jättää Museoviraston määräämä suojavyöhyke.

Lisäksi hakija tuo kajoamislupahakemuksessa esiin, että 10.6.2009 päivätyssä ottoluvassa lupamääräyksien kohdassa 6 on todettu seuraavaa: hakijan tulee tutkituttaa alueella olevat muinaisjäännökset ennen toiminnan aloittamista tai jättää muinaisjäännösten ympärille Museoviraston määräämä suojavyöhyke.

Aikataulusta hakija toteaa, että ajankohta muinaisjäännöksen tutkimiselle voisi olla vuoden 2026 lopussa taikka talven jälkeen keväällä 2027.

LAUSUNNOT, SELVITYKSET JA VASTINEET

Kohde Isorahka sijaitsee Laitilassa Patavalimenkallion alueella kallioharjanteen eteläreunalla. Ympäristö on metsäinen, mutta kohteen ympäristöstä on louhittu kallioainesta. Kohteelle tehtiin ensimmäinen tarkastus jo vuonna 1967, jolloin paikalta todettiin yksi röykkiö. Vuonna 1987 tehdyn inventoinnin yhteydessä todettiin kohteella olevan kaksi röykkiötä noin 15 metrin etäisyydellä toisistaan. Muinaisjäännösrekisterin mukaan toisessa röykkiössä (5,6 x 4,7 x 0,6 m) on reunassa paikoin ladottuja laattoja, toisessa (7,4 x 5,5 x 0,6 m) selvä kehä pitkänomaisista laatoista ja paasista, muoto on suiponsoikea. Kohdekäyntejä on myös vuosina 1994 ja 2020. Varsinais-Suomen

alueellinen vastuumuseo teki kajoamisluvan hakemiseen liittyen kohteella maastotarkastuksen maanomistajan kanssa 18.9.2026.

Hakija viittasi kajoamislupahakemuksessaan Museoviraston vuonna 1999 antamaan lausuntoon. Tätä 21.1.1999 päivättyä lausuntoa (538/304/1998) ei ole osoitettu kajoamisluvan hakijalle Energia- ja KierrätysParkki Oy:lle, vaan Rami ja Regina Henttulalle. Koska lähistöllä on aikaisemminkin harjoitettu maa-aineksen ottoa, eikä lähiympäristö näin ollen enää ole luonnontilassa, Museovirasto puolsi kallion louhintaa ko. alueella. Lausunnon mukaan luvan myöntämisen ehtona on kuitenkin todettu muinaisjäännösten tutkiminen ennen louhinnan aloittamista. Kun kyseessä on suurehkon yksityisen työhankkeen toteuttaminen, on hankkeen toteuttajan eli urakoitsijan muinaismuistolain 15 §:n mukaisesti kustannettava tutkimukset. Lausunnon liitekartalle on merkitty se alue, joka on Museoviraston mukaan säilytettävä koskemattomana muinaisjäännösten suojelemiseksi sen varalta, että arkeologisia tutkimuksia ei suoriteta ennen kallion louhintaa.

Käsiteltävänä olevasta kajoamislupahakemuksesta on 7.10.2026 päivätyllä lausuntopyynnöllä pyydetty lausuntoa Varsinais-Suomen alueelliselta vastuumuseolta (Turun kaupunginmuseo), Varsinais-Suomen liitolta ja Laitilan kaupungilta.

Varsinais-Suomen liitto ei anna asiasta lausuntoa, vaan toimitti 19.10.2026 päivätyn otteen aluesuunnittelujaoston kokouksen pöytäkirjasta, jossa on listattu lausuntopyynnöt, joista Varsinais-Suomen liitto ei anna lausuntoa. Kyseessä ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä asia tai liitolla ei ole asiasta erityistä lausuttavaa.

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo on antanut kajoamislupahakemuksesta 15.10.2026 päivätyn lausunnon (Dnro 8748-2026). Alueellinen vastuumuseo pitää pronssikautisten hautausten hävittämistä erittäin valitettavana. Mikäli kajoamislupa kuitenkin myönnetään, vastuumuseo edellyttää, että kohde tutkitaan laadukkaasti käyttäen arkeologiseen röykkiökaivaukseen soveltuvia menetelmiä. Röykkiöistä on laadittava 3D-mallit, ja profiilien lisäksi on dokumentoitava niiden sisäiset rakenteet ja reunakiveykset. Kaikki käsin kaivamalla poistettu maa-aines on seulottava. Tutkimukseen on sisällytettävä radiohiiliajoitusnäytteiden sekä makrofossiili- ja mahdollisten osteologisten näytteiden ottaminen ja analysointi.

Laitilan kaupunki ei antanut määräajassa lausuntoa.

MUSEOVIRASTON RATKAISU

Museovirasto hyväksyy hakemuksen ja myöntää luvan kajota kiinteistöllä 400-419-10-219 sijaitsevaan muinaisjäännökseen Isorahka (*tunnus muinaisjäännösrekisterissä 100000087*) kajoamislupahakemuksessa esitetyn suunnitelman mukaiseen maa-aineksen ottoon, ottaen huomioon seuraavat lupamääräykset.

Lupamääräykset:

1) Kajoaminen edellyttää, että muinaisjäännöskohteella suoritetaan riittävät arkeologiset kaivaustutkimukset ja dokumentointi. Ennen poistamista tulee kohteesta saada tallennettua mahdollisimman tarkkaan sen sisältämä informaatio.

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo on kajoamislupahakemuksesta antamassaan lausunnossa (15.10.2026, Dnro 1936-2020) antanut linjauksia tutkimustarpeesta ja Museovirasto yhtyy näihin linjauksiin.

Museovirasto edellyttää, että röykkiöiden tutkiminen tulee suorittaa laadukkaasti, koska röykkiökaivauksia tehdään vähän ja niistä saatava informaatio on arvokasta. Ainakin toisessa röykkiössä on havaittavissa sisärakenteita. Työ tulee tehdä olosuhteissa, jossa laadukas kaivaminen ja dokumentointi on mahdollista eli aikaisintaan keväällä 2027.

Röykkiöistä on laadittava 3D-mallit. Niistä on dokumentoitava profiilit sekä kaikki rakenteet (sisäiset rakenteet ja reunakiveykset). Kaikki käsin kaivamalla poistettu maa-aines on seulottava.

Riittävät tutkimukset sisältävät myös näytteidenoton ja niiden analysoinnin. Tutkimukseen on sisällytettävä radiohiiliajoitusnäytteiden sekä makrofossiili- ja mahdollisten osteologisten näytteiden ottaminen ja analysointi.

Röykkiöistä voi löytyä konservointia vaativaa esineistöä, joten myös tämä tulee ottaa huomioon tutkimusten rahoituksessa.

2) Hankkeen toteuttaja Energia- ja KierrätysParkki Oy vastaa kajoamisen vaatiman tutkimuksen kustannuksista muinaismuistolain 15§ mukaisesti.

Hankkeen toteuttaja tilaa tutkimukset valitsemaltaan arkeologiselta toimijalta. Lista arkeologisista toimijoista, joilta tarjouksia tutkimuksista voi pyytää, on Museoviraston www-sivuilla osoitteessa:
https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-

kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-tilaaminen.
Valittu arkeologinen toimija hakee Museovirastolta muinaismuistolain 10§:n mukaisen tutkimusluvan.

Museovirasto arvioi tutkimusten riittävyyden ja kirjoittaa asiasta lausunnon, jossa vapautetaan alue muinaismuistolain asettamista rajoituksista maankäytölle. Vasta tämän jälkeen maa-aineksen otto voidaan toteuttaa.

Kajoamislupa on voimassa viisi vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Kajoamisluvan edellyttämät tutkimukset on suoritettava ja kajoamiseen liittyvät toimenpiteet on käynnistettävä luvan voimassaoloaikana.

Kajoamisluvan haltijan on ilmoitettava Museovirastolle, jos kajoamisluvan myöntämisen edellytyksenä olleet seikat ovat muuttuneet tai lupa siirretään muulle kuin hankkeen toteuttajalle.

Perustelut

Muinaismuistolain 1 §:n mukaan kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty.

Kiinteän muinaisjäännöksen kajoamiseen voidaan muinaismuistolain 11 §:n nojalla myöntää lupa, jos muinaisjäännös tuottaa merkitykseensä nähden kohtuutonta haittaa.
Muinaismuistolain 11 c §:n mukaan kajoamisluvan myöntämistä harkittaessa on otettava huomioon muinaisjäännöksen merkitys, kajoamisesta aiheutuva haitta muinaisjäännökselle ja rauhoituksen vaikutus suunniteltuihin toimenpiteisiin.

Muinaismuistolain 11 c §:n mukaan kajoamisluvassa on annettava tarpeelliset määräykset:

1) siitä, mihin muinaisjäännökseen tai sen osaan kajoamislupa myönnetään;

2) siitä, mihin kajoamistarkoitukseen kajoamislupa myönnetään;

3) kajoamisen edellyttämistä tutkimuksista;

Muinaismuistolain 15 §:n mukaan milloin suurehkon yksityisen työhankkeen toteuttaminen koskee kiinteää muinaisjäännöstä siten, että siitä aiheutuu muinaisjäännöksen erityinen tutkiminen, on hankkeen toteuttajan korvattava tästä johtuvat kustannukset,

mikäli sitä olosuhteet huomioon ottaen ei ole katsottava kohtuuttomaksi. Ottaen huomioon maa-aineksen ottotoiminnan laajuus, ammattimaisuus ja maa-aineksen otosta saatava taloudellinen hyöty, hankkeen toteuttajan on korvattava dokumentoinnista aiheutuvat kustannukset.

Muinaisjäännöksellä Isorahka on ensisijaisesti paikallishistoriallista merkitystä, vaikkakin röykkiöt, joissa löytyy sisärakenteita, ovat erityisen kiinnostavia. Röykkiökaivauksia tehdään melko vähän, joten tutkimuksella voidaan saada niin Laitilan kuin laajemmin Vakka-Suomen röykkiöistä, joita tunnetaan seutukunnan alueelta paljon, uutta tietoa ja näin ollen tutkimusten tulee olla laadukkaat.

Kohde sijaitsee alueella, jossa on suoritettu jo louhintaa ja muinaisjäännöksen ympäristö on muuttunut voimakkaasti. Mikäli louhintaa tullaan jatkamaan muinaisjäännöksen välittömässä läheisyydessä, vaarana on muinaisjäännöksen vaurioituminen. Kohde ei myöskään olisi enää välttämättä saavutettavissa.

Ottaen huomioon muinaisjäännöksen asettaman esteen maa-aineksen otolle kiinteistön alueella ja jo tapahtuneen maa-aineksen oton vaikutuksen maiseman autenttisuuteen, muinaisjäännöksen voidaan katsoa aiheuttavan merkitykseensä nähden sellaista haittaa, jonka perusteella kajoamisluvan myöntäminen hakemuksen mukaiselle toiminnalle on perusteltua, kunhan lupaehdoissa määritellyt riittävät tutkimukset ja dokumentointi tehdään.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Muinaismuistolaki 1 §, 11 §, 11 c § - 11 d §, 15 §

KÄSITTELYMAKSU

Muinaismuistolain 11 §:n mukaisen kajoamislupahakemuksen käsittelymaksu on 2374 euroa.

Oikeusohje
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus Museoviraston suoritteiden maksullisuudesta vuosina 2026–2028 (1065/2025) 1 §.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätös lähetetään hakijoille myös saantitodistuskirjeenä.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa intendentti Sari Mäntylä, puh. 0295 33 6290, sari.mantyla@museovirasto.fi.

Osastonjohtaja	Ulla Salmela
Intendentti	Sari Mäntylä

Liitteet Valitusosoitus Turun hallinto-oikeus

Jakelu Energia- ja KierrätysParkki Oy

Tiedoksi Jouni Koistinen / Energia- ja KierrätysParkki Oy
Laitilan kaupunki
Sanna Saunaluoma / Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo
Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo
Varsinais-Suomen liitto - Egentliga Finlands förbund

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av document
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case

MV/15938/2026	**Kajoamislupahakemus**

Asiakirja / Dokument / Document

MV/15938/2026-5	**Muinaismuistolain (295/1963) 11 §:n mukainen kiinteään muinaisjäännökseen kajoaminen**

Signed By:Mäntylä Sari 91324815S
Signed at:2026-11-11 07:22:13 +02:00
Reason:I approve this document

Signed By:Salmela Ulla 912889616
Signed at:2026-11-11 09:47:20 +01:00
Reason:I approve this document